KNNV afd. Vriezenveen **e.o.**

nieuwsbrief nr. 30 mei 2023

KNNV vereniging voor veldbiologie Afdeling Vriezenveen

Eerder uitgegeven nieuwsbrieven staan op onze website

April deed wat-ie wil bleek juist: aan de koude en natte kant!
Normaal een drogere maand in het jaar, maar in onze tuin regenmeter deze maand al 66 mm.
De speciaal voor ons geplaatste oppervlaktewaterpeilmeter in het Veenschap kan qua peilhoogte nu ook eindelijk weer meekomen met het gemiddelde van de voorgaande 8 jaar.
Positief!

Begin mei is voor mij de mooiste tijd van het jaar met een zeer grote variatie qua fris groen. Na enkele weken wordt die kleurschakering al flink minder door bladvraat, regen,stof en "bladveroudering". Het frisse is er dan een beetje af!

In april hield onze vereniging een goed geslaagde vogelexcursie naar de Ooijpolder/Millingerwaard bij Nijmegen. En twee keer zocht een kleine groep onder leiding van deskundige Henri Jansen naar mooie stenen en fossielen bij de classificeerinrichting van de zandwinning in de Oosterweilanden. Verslagen van voornoemde activiteiten vindt je in deze nieuwsbrief.
Hierdoor ontstond het idee om er volgend jaar een drietrapsactiviteit van te maken: een lezing, een rondleiding met uitleg over de grote classificeerinrichting bij de zandwinning en als derde en afsluitende een zoektocht naar stenen/fossielen.

Bij de plannen voor vergroting van de wincapaciteit van de drinkwaterwinning Hammerflier maken Vitens en de provincie even pas op de plaats. Er wordt eerst aanvullend onderzoek gedaan naar de mogelijke gevolgen van een grondwater verlaging en de oplossingen daarvoor.

De visotter stand neemt toe in Nederland, dat is mooi! Ze verspreiding zich steeds verder en ze worden sinds enkele jaren ook gesignaleerd binnen onze gemeente. Helaas valt dat vaak pas op als er visotters worden doodgereden door druk wegverkeer. Er zijn tot nu toe twee knelpunten geconstateerd. Wij willen ons eerst concentreren op de provinciale Nieuwe Daarlerveenseweg ter hoogte van het Veenschap. Een aanvullende voorziening voor de otter zou daar , na 2 doodgereden otters binnen 1 jaar, een oplossing kunnen bieden.
Mogelijk valt dat daar te combineren met het doortrekken van de fietssnelweg F35 van Vriezenveen naar Vroomshoop.

De KNNV gaat op weg naar een aangepaste, meer sprekende en simpele werknaam: "Natuurvereniging KNNV. Hierover werd gestemd tijdens de recente landelijke jaarvergadering.

Voorzitter Herman Stevens

Excursie naar Wilsum en de Scheerenwelle

Zaterdag 13 mei 2023

Vertrek 7:30uur vanaf het Manitobaplein in Vriezenveen en we zullen rond 14uur wel weer terug zijn.

Excursie naar Wilsum en de Scheerenwelle

Zaterdag 13 mei 2023

Vertrek 7:30uur vanaf het Manitobaplein in Vriezenveen en we zullen rond 14uur wel weer terug zijn.

Vogel en plantenexcursie naar de Vreugderijkerwaard en Scherenwelle bij Wilsum. Een gecombineerde excursie waarbij we eerst naar de Vreugderijkerwaard gaan voor de vogels. De Vreugderijkerwaard is een natuurgebied van Natuurmonumenten. Een meestromende nevengeul van de IJssel, ten westen van Zwolle. Uiteraard zijn er ook watervogels te zien, maar ook weidevogels en vogels van rietland. De volgende stop is Scherenwelle. Scherenwelle, een oude rivierarm bij Wilsum waar we via een laarzenpad (wel afhankelijk van de weersomstandigheden) naar de flora en met name de bijzondere Kievitsbloem gaan kijken. Maar ook hier zullen vogels niet ontbreken.

Scherenwelle is de enige plek langs de IJssel waar je kievitsbloem kunt vinden. Eigenlijk een vreemde plek, kievitsbloemen groeien namelijk nooit langs smeltwaterrivieren omdat de hoogste waterstanden doorgaans tijdens de bloeitijd plaatsvinden. Maar vermoedelijk is dit een restant van een veel grotere populatie die je tegenwoordig ook nog langs het Zwarte Water en de Overijsselse Vecht (regenwaterrivieren) vindt. Ook daar gelukkig nog massaal, maar in het tussenliggende gebied is de plant zo ongeveer verdwenen. Maar ook hier zullen vogels niet ontbreken.
(houd er rekening mee dat het nat kan zijn, aangepast schoeisel is daarom aanbevolen)

De titel van dit blok

Excursies en samenkomsten:
Zaterdag 17 juni 2023 dagexcursie Dollard en Oldambt
Zaterdag 15 juli 2023 Excursie Junner koelanden
Zaterdag 19 augustus 2023 Vasse Paardenslenkte

Landschapsbeheer:
Dinsdag 12 september 2023. Landschapsbeheer Fayersheide
Dinsdag 19 september 2023. Extra morgen landschapsbeheer Veenschap Hazenpad
Dinsdag 26 september 2023. Landschapsbeheer Fayersheide

Verslag excursie Ooijpolder/Millingerwaard.

Zaterdag 15 april 2023:

Aantal deelnemers bij vertrek Manitobaplein 8.
Het weer: half bewolkt, een straffe noorden wind en daardoor viel de werkelijke waarde van ± 7°C. wat frisser uit. We startten de excursie bij het Hollandsch/Duitsch gemaal uit 1933 aan de Ooysedijk bij Nijmegen.

Daar even de inwendige mens versterken en het vogelen kan beginnen.
Soorten hier o.a. Boomklever, Boomkruiper, Torenvalk, Zwartkop, Boerenzwaluw, Sperwer en Grote gele kwikstaart!
Dan na zo'n 45 min. verder de polder in over de dijk met zicht over de Waal, Oude Waal, Bisonbaai, Kaliwaal, uiterwaarden en polder. Een prachtig rivierenlandschap met veel variatie in natuur en cultuur met als gevolg ook veel variatie in de vogelbevolking.

Totaal hebben we vandaag zo'n 75 soorten gespot.
Hierbij moet gezegd worden dat m.n. Gert Wichers, die ongelooflijk goede oren heeft en bijna niets ontging, best een aantal soorten op zijn naam mocht laten schrijven.
Zonder Gert zou waarschijnlijk het aantal van 75 soorten niet helemaal zijn gehaald!
Gezien o.a. Fuut, Ooievaar, Wintertaling, Zomertaling, Oeverzwaluw, Gekraagde roodstaart, Blauwborst, Dodaars, Groenling, Stormmeeuw, Kneu, Rietgors, Appelvink (alleen gehoord door Gert), IJsvogel, Cetti's zanger, Visdief, Tapuit, Buizerd en Pontische meeuw (lijkt wat op Zilvermeeuw). Deze soort wordt steeds vaker in Nederland gezien

Verder Braamsluiper, Gele Kwikstaart en Sprinkhaanzanger (ook weer alleen gehoord door Gert). De totale lijst van 75 waargenomen soorten wordt gearchiveerd.
Het keerpunt was de Millingerwaard bij Kekerdom. Aldaar en daartussenin bij de Gelderse Poort, zijn we beide gebieden ingelopen. Bij de Gelderse poort was de bestemming een uitkijktoren vanwaar je een overzicht had van een landschap met open delen, water, Meidoorn en Sleedoornstruwelen.

Het hoogtepunt hier was wel de horst van een paar Zeearenden, die we ook goed hebben kunnen bekijken. Zowel op het nest als beide majestueus in de lucht. Adult ♀ en sub-adult ♂. Toen we hier aankwamen kwam net 1 vogel naar het nest vliegen met een vis als prooi en de deze werd op het nest verorberd. Het pad dat langs de nestboom liep was begrijpelijkerwijs afgesloten om de vogels niet te verstoren. Echter toen we terug kwamen waren er wéér een aantal mensen die zich hier blijkbaar niets van aantrokken en toch het pad hadden gelopen (niet van onze groep).

Ook een Visarend werd hier gespot. Waar we door een ooibos liepen zagen we ook nog een burcht van een Bever.

Waar we op de dijk terug liepen noteerde ik nog een paar bloeiende planten o.a. Pinksterbloem, Speenkruid, Witte dovenetel, Kruipende boterbloem, Sleedoorn, Paarse dovenetel, Smalle weegbree, Zandraket, Grote ereprijs, Zachte ooievaarsbek en Gewone veldsla.

En verder nog Oranjetipjes (mijn eerste dit jaar), Klein koolwitje en Dagpauwoog.
Kekerdom, het keerpunt van onze excursie heeft nog als bijzonderheid
het enige middeleeuws kerkje in Nederland dat **buitendijks** staat.

Opmerkelijk was dat er vandaag ook heel veel wandelaars en fietsers actief waren.
Best een aantal van hen hebben ook van de vogels genoten door onze telescopen!
Rond 16.00 uur. hielden we het voor gezien en togen huiswaarts.

Ca. 17.30 uur bij afslag 28 begon het te motregenen.
Een hele mooie excursie.

verslag: Johan Niphuis.
(foto Kekerdom Geldersdagblad)

Het verslag met waarnemingslijst staat als pdf op onze website

Verslag stenen en fossielen zoeken.

5 en 19 april 2023

Stenen en fossielen zoeken bij de zandwinning Oosterweilanden, Horstweg Vriezenveen.
In kleine groepjes werd er twee keer een avondbezoek gebracht.
Op verzoek van de KNNV en de geologische werkgroep Twente werd daar door de firma Roelofs en veilige zoekplek ingericht, voor per keer een beperkt aantal deelnemers

5 april 2023.
Voor deze avondexcursie hadden zich 7 deelnemers opgegeven. Onder zeer goede weersomstandigheden werd verwoed naar sporen gezocht uit een zeer ver verleden.
Henri Jansen was onze begeleider en ongelofelijk, wat een parate kennis had die man.
Vooraf hield hij een beknopte lezing over materiaal wat we vanavond misschien wel zouden kunnen vinden en hoe dat miljoenen jaren geleden **hier** terecht is gekomen.

Uit het zand wordt puin gezeefd. Waar wij tussen zochten komt van ± 20 meter diep uit een geologische periode, het Holoceen.(wat ook weer in tijdvakken wordt onderverdeeld).
Aangevoerd materiaal van de oer-rivier Eridanos die zijn oorsprong had in Zweeds Lapland voerde noordelijk materiaal aan. En de zij-rivieren, de oer-Elbe en Weser voerden materiaal aan uit het zuiden. Ook de Rijn bracht stenen en fossielen uit het zuiden mee. Periodes van ijstijden en tropische zeeën lieten hier eveneens hun sporen na. Het schijnt dat de geologische ondergrond hier nogal gecompliceerd is door diverse afzettingen uit verschillende periodes. Dan hebben we het wel over honderden/miljoenen jaren.
De leeftijd van de aarde wordt bij benadering geschat op ruim 4,5 miljard jaar oud!

Voor de duidelijkheid, als we het bestaan van de aarde in 24 uur zouden moeten verdelen dan maakt de mens hiervan pas de laatste paar minuten uit. En ooit leefden we in harmonie met deze aarde! Maar in de laatste seconden zijn we aardig op weg door roofbouw te plegen, te vergiftigen en het vervuilen van bodem, water en lucht, onze aardkloot te verkloten!
Maar dat terzijde.

Hans vond deze fossiele afdruk van schelpen.

Wij gingen vanavond op zoek naar stenen, fossielen, fossiele afdrukken, versteend hout en sponzen en Henri hielp bij determinatie. De meesten van ons hadden weinig of geen ervaring: je moest letten op een “andere” vorm. Een beetje een vaag begrip want voor mij is geen één steen hetzelfde. Toch heeft dit zoeken iets. “Schatgraven!” En het gaat gepaard met een zekere spanning.
We hebben ruim een uur gezocht, diverse soorten gesteente gevonden, aangevoerd door ijskappen vanuit het noorden en oer-rivieren vanuit het zuiden maar voor de rest vielen de vondsten een beetje tegen.

19 april 2023.

De 2e stenen/fossielen zoekavond op 19 april was ook goed bezocht en gelukkig was Henri weer de expert. De recente regenbuien zorgden voor veel schoongespoeld materiaal, dat maakte het 'iets' gemakkelijke zoeken. Evenals de vorige keer opnieuw uitstekende weerscondities met de woorden van Herman: “het was er goed toeven”.

De jongste deelnemer Mats vond een vogelbotje, iets uit een meer recentere tijd!

Vondsten van deze avond

Botje van Mats

Ammoniet kern

Ammoniet afdruk

Koraal Favosites

Rhyzopoterion sponsstam

Aulocopium aurantium spons

Henri, bedankt voor je expertise. Zonder jou kennis was die “afwijkende” steen misschien wel gevonden maar hadden we er zo geen etiket op kunnen plakken.

Johan Niphuis

Twenterand bloeit uit.

Een jaar of zes geleden besloot Twenterand dat het buitengebied een opkikker kon gebruiken. De natuur verschraalt immers steeds meer. Met wethouder Ben Engberts en enkele bevlogen ambtenaren werd gezocht hoe dat het beste aan te pakken. Samen met Landschap Overijssel en een aantal vrijwilligers werd een mascotte gevonden: de patrijs!
Dit met de gedachte dat het landschap waar patrijzen kunnen gedijen ook goed is voor bijvoorbeeld vlinders en bijen. En niet te vergeten voor mensen. Er kwamen allerlei acties, er werd een pracht lesprogramma voor scholen gemaakt. Het eerst kwamen de bermen onder de loep, er werd waar het kon een bloemenmengsel gezaaid, er kwam een aangepast maaibeheer. Wat later werd een voorstel van de PvdA – Groenlinks door bijna de voltallige raad aangenomen voor een Bij – vriendelijk bermbeheer. Goede bedoelingen te over. Spandoeken: hier bloeit Twenterand op! Er kwam zelfs een prijs voor de groenste gemeente van Overijssel.

Bij het aanbrengen van de verharding aan de Nieuweweg is de berm met schrale grond afgewerkt en een paar jaar ecologisch beheerd. Daar is weinig meer van te zien. Deze resten van het informatiebord zijn symbolisch voor Wies met de Patries.

Jammer genoeg is van het elan van toen weinig meer over. Grotendeels te wijten aan een denkfout: lang niet alle inwoners kunnen een bonte omgeving waarderen!. Voor veel mensen zijn meibloempjes en paardenbloemen het sein om zitmaaier en bosmaaier te starten. De berm moet een gazon worden. Niet alleen voor het eigen erf, maar soms over honderden meters. Je kunt het de mensen niet eens kwalijk nemen, als ze er nooit op gewezen worden. Voor velen is immers het huidige boerenland de norm. Grote lappen van overal hetzelfde gras, en als daar toch wat anders tussen gaat groeien wordt het doodgespoten en opnieuw ingezaaid. Dan ga je denken dat het zo hoort. Alles glad en strak, een tuin van straatwerk met aan de schutting plastic vlinders van de Action. Hoe wij tegenwoordig tegenover de natuur staan is in één oogopslag te zien bij bijvoorbeeld de Welkoop. Er is een rekje met allerlei mengsels: voor bijen, vlinders, vogels. Maar de vakken met van alles tegen wat zich maar uit zichzelf in de tuin durft te vestigen is een veelvoud groter.

Daar is voor de patrijzen niet tegenop te boksen. Het hele Wies met de Patries project is een zachte dood gestorven, de mensen die er vol goede moed achter stonden zijn afgehaakt. Gelukkig zijn er wel een aantal boeren, die vinden dat ze een verantwoording hebben voor het laatste restje natuur buiten de natuurgebieden. Er zijn een paar weidevogelgebiedjes, en in akkerland worden speciaal voor patrijzen stroken ingericht. En die doen het daar dan ook goed. Hulde voor deze mensen!

Aangelegd plas dras gebied tussen de Fortwijk en de Hammerdijk

Er geven maar weinig mensen meer om de patrijs, het zal allemaal wel.
Op één uitzondering na. Een groep bewoners ontfermt zich plotseling over de paar patrijzen die wel eens gezien zijn op een perceel, waar de gemeente Oekraïners een tijdelijk onderkomen wil bieden. Stel dat die daar een nestje maken, dan kan dat natuurlijk niet doorgaan…
De gemeente heeft nog een lange weg te gaan op het vlak van voorlichting. Voor natuur en sociale zaken..

Geert Euverman

Gezocht: vier echtparen gekraagde roodstaart

Nestkastenbestand op landgoed Het Hexel uitgebreid

De circa 100 nestkasten in het bos van Het Hexel zijn veelal in gebruik door mezen en bonte vliegenvangers. Een groot succes, dus de werkgroep vond het tijd om het nestkastenbestand uit te breiden. De vraag was: voor welke vogelsoort? Het moest een vogelsoort zijn die zich in het bos van het Hexel thuis zou voelen. Een bos met weinig ondergroei en een ruim aanbod aan spechtengaten. Ook moest het een vogel zijn die al eerder op het Hexel gesignaleerd is.

De keuze viel op de gekraagde roodstaart; een prachtige vogel waarvan het mannetje een oranje borst, een grijze mantel en een roestrode staart heeft. Onze vrijwilliger Gerard wist in zeer korte tijd vier nestkastpaleisjes te timmeren waar ieder gekraagde roodstaartkoppel van zal dromen. Ruime, langgerekte kasten van blank, ongeschilderd hout zonder vieze verf- of beitsgeur. Met sterke, lekvrije daken en brede ingangen.
Beste roodstaartvrienden: kom langs voor een bezichtiging!

Kom naar de Groene Tafel!

Zet jij je in voor het belang van natuur in je omgeving? Verbreed je graag je netwerk om tot gezamenlijke actie over te gaan? Zie jij kansen om meer mensen aan de slag te laten gaan voor biodiversiteit?

Redenen genoeg om je welkom te heten bij de Groene Tafel van Twente. We vermoeden dat je de natuur een warm hart toedraagt omdat je al eens actief bent geweest tijdens een activiteit van Natuur voor Elkaar. Daarom hebben we jouw bijdrage nodig!
Natuur voor Elkaar reist van 1 juli tot en met 15 juli 2023 met de Groene Karavaan door Twente. In die weken bieden we een programma vol diverse activiteiten. Het doel? Samen met jou de natuur dichterbij mensen brengen.

We hebben dus al wat basisideeën, maar tijdens de Groene Tafel willen we met jou ontdekken welke activiteiten niet mogen ontbreken in het programma. Dat betekent dat we graag jouw denk- én doe-kracht gebruiken. Daarom nodigen we je uit voor de Groene Tafel op 10 mei 2023. Ben jij er ook bij?

Doe jij mee?
Woensdag 10 mei 2023
Van 16.00 tot 20.00 uur (inclusief biologische maaltijd)
Natuurhus Almelo, Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo

Heb je nog vragen? neem dan contact op met natuurvoorelkaar@overijssel.nl
Aanmelden kan via deze link.

Namens Natuur voor Elkaar

NatuurExpo op Het Stift te Weerselo

De Natuur en vogelwerkgroep "De Grutto" bestaat 40 jaar en organiseert een natuurexpo en natuurmarkt.

Zondag 4 juni 2023. van 10 tot 16uur
Het Stift te Weerselo

De Vereniging Natuur- en vogelwerkgroep “de Grutto” uit Weerselo en omgeving, bestaat dit jaar 40 jaar. Deze mijlpaal laten ze niet ongemerkt voorbijgaan. Ze hebben daarom een programma samengesteld om het jubileum op een leuke manier luister bij te zetten. Ze houden zich, naast de expo/markt op het Stift ook o.a. bezig met schoolactiviteiten, gezinsfietstochten en natuurwandelingen.

Stiftkerk op het Stift in Weerselo maakt onderdeel uit van de natuurexpo

Op de natuurmanifestatie op het Stift komen op 04 juni circa 60 stands te staan, waarbij ze proberen een zo breed mogelijk beeld aan het publiek te laten zien wat er zoal op natuurgebied is en wordt gedaan in de regio. Vijftien jaar geleden hebben ze een soortgelijke expo gehouden, waar veel bezoekers op afkwamen. Het overgrote deel zal geïnteresseerd zijn in natuur en natuurbescherming. Zelf bemannen ze op deze dag 5 stands. Daarbij moet je denken aan een stand met:

- Info en uitleg over nestkasten en hun bewoners,
- Een stand betreffende weidevogels en weidevogelbescherming,
- Een stand die betrekking heeft op uilen, evenals soorten als huis-, boeren- en oeverzwaluw,
- Een jeugdnatuurstand,
- Een stand met allerlei schoolprojecten.

Bij andere stands wordt aandacht besteed aan vogels, zoogdieren, vlinders en libellen, wilde planten, paddenstoelen, voedselbomen- en struiken, berm en natuurbeheer etc. etc. Ook worden er interessante lezingen verzorgd, worden er natuurschilderingen en natuurfoto's geëxposeerd en wordt gedemonstreerd hoe met een drone dieren en legsels kunnen worden gered.

Speerpunten op deze dag zullen zijn:

- samenwerking tussen natuurorganisaties;
- verbinding zoeken met de samenleving (vergroting natuurbesef) en
- aandacht voor jeugd en natuur.

Veel instanties, organisaties, natuurwerkgroepen e.d. hebben hun medewerking inmiddels toegezegd.

De expo wordt gehouden op zondag 4 juni 2023 van 10.00 – 16.00 uur op het Stift in Weerselo.

www.nvwgdegrutto.nl/jaarprogramma.html

De Engbertsdijksvenen met op de voorgrond het leemdepot als voorbereiding voor het versterken van de dammen en kades

HOOGVEENHERSTEL

Engbertsdijksvenen

In en om de Engbertsdijksvenen staat de komende tijd nog veel te gebeuren. Om op de hoogte te kunnen blijven is een speciale website beschikbaar. Bekijk de site via deze link

---

Heeft u iets bijzonders gezien en wilt u dit delen met de lezers van de nieuwsbrief? Stuur dan een kort bericht met evt. een foto (jpeg) als aparte bijlage naar de redactie
Dat kan via het mailadres: vriezenveen.knnv@gmail.com

Mocht je deze gratis nieuwsbrief doorgestuurd krijgen, aarzel niet je zelf vrijblijvend op te geven zodat je hem zelf ook krijgt.
Dat kan via deze link of maak gebruik van de QR code hiernaast.

De KNNV afdeling Vriezenveen kent zowel KNNV-leden als excursieleden/donateurs. Ze organiseert jaarlijks wandelingen, landschap-, planten-, vogel-, insecten- en paddenstoelenexcursies. Verder worden lezingen gehouden. De afdeling doet inventarisatiewerk en verwerkt de gegevens in rapporten.
De afdeling heeft werkgroepen voor: vogels, natuurbescherming, landschapsbeheer, “Vriezenveen schoon", natuurfotogroep en "Educatieve Kruidentuin". De laatste is gelegen achter sportcentrum De Stamper te Vriezenveen-Midden.

---

link naar onze site: vriezenveen.knnv.nl

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u webmaster@vriezenveen.knnv.nl toe aan uw adresboek.

Laposta